

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
захисту прав людини

за 2025 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань захисту прав людини є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, утвореним при Національній асоціації адвокатів України відповідно до розпорядження Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України від 03 березня 2015 року №20.

Метою створення Комітету є: організація та активізація діяльності Національної асоціації адвокатів України у напрямі дотримання та захисту прав людини і громадянина, що є ключовою національною ідеєю усіх інститутів демократичних країн світу, аналізу і узагальнення практики у сфері захисту прав та основоположних свобод людини, вивчення і застосування методів правозахисної діяльності в країнах з високим рівнем захисту прав і свобод громадян тощо відповідно до положень Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини 1950 року, Міжнародного пакту про громадські і політичні права 1966 року, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 року, Всезагальної Декларації прав людини, прийнятої Генеральною асамблеєю ООН у 1948 році.

Основними завданнями Комітету є:

- спідготовлення пропозицій Комітету щодо вдосконалення механізмів захисту прав людини;
- підготовлення пропозицій з удосконалення законодавства про права людини та приведення його у відповідність до загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права;
- виявлення, облік, аналіз і систематизація випадків порушення прав і свобод людини, які відбулися на території України;
- аналіз та узагальнення практики у сфері захисту прав та основоположних свобод людини;
- здійснення профілактичної роботи, яка направлена на попередження порушень прав та основоположних свобод людини;
- створення і систематичне вдосконалення рекомендацій щодо реагування захисника при порушенні прав та основоположних свобод людини (клієнта);
- вивчення і застосування методів правозахисної діяльності в країнах з високим рівнем захисту прав і свобод громадян;
- проведення роз'яснювальної роботи серед населення (у вигляді круглих столів, конференцій тощо) щодо способів та практики самостійного захисту своїх прав і свобод;
- аналіз додержання законності правоохоронними органами під час проведення слідчих дій відносно людини (клієнта);
- аналіз і прогнозування стану справ щодо порушення прав та свобод людини в Україні;
- вивчення думки адвокатської спільноти щодо стану дотримання прав та основоположних свобод людини та подання результатів вивчення відповідним органам, установам, організаціям;
- підвищення рівня обізнаності адвокатів щодо механізмів захисту прав людини;
- підготовлення в межах компетенції пропозицій до рішень з'їзду адвокатів України, актів РАУ, Голови НААУ, РАУ.
- за дорученням Голови НААУ, РАУ розгляд звернень у межах своїх повноважень;
- здійснення іншої діяльності в межах повноважень, визначених цим Положенням.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

Склад Ради Комітету, затверджений розпорядженням Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України.

Голова Комітету – Колесник Ганна Миколаївна, призначена відповідно до розпорядження Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України №20 від 03 березня 2015 року.

Заступники голови Комітету:

Гнатюк Тетяна Віталіївна (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №3556, видане Київською міською КДКА 15 листопада 2012 року);

Старенький Сергій Євгенійович (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №1670, видане Радою адвокатів Полтавської області 28 березня 2017 року).

Секретар Комітету:

Глядик Богдан Миколайович (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №000183, видане Радою адвокатів Тернопільської області 2 червня 2017 року);

Члени Ради Комітету:

1. **Терехов Микола Сергійович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №000011, видане Радою адвокатів Луганської області 4 березня 2014 року);

2. **Бузанов Дмитро Вікторович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №000436, видане Радою адвокатів міста Києва 07 лютого 2019 року);

3. **Бірюк Микола Миколайович** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №3916 видане Київська міська КДКА 26 листопада 2009 року).

4. **Войтенко Катерина Валеріївна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №3242, видане Київською міською КДКА 27 березня 2008 року).

5. **Гайдай Олена Валеріївна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №8535/10, видане Радою адвокатів Київської області 28 листопада 2019 року);

6. **Гайдай Роман Петрович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №5136/10, видане Радою адвокатів Київської області 31 січня 2014 року);

7. **Гречко Дар'я Володимирівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №000150, видане Радою адвокатів міста Києва 10 квітня 2018 року);

8. **Дімура Ірина Юріївна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №6080, видане Радою адвокатів Донецької області 28 липня 2021 року);

9. **Дюбенкова Наталія Володимирівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №000239, видане Радою адвокатів Чернівецької області 23 березня 2018 року);

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

10. **Корюкін Олександр Володимирович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №412, видане Волинська обласна КДКА 26 лютого 2009 року).
11. **Костира Сергій Миколайович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №2540/10, видане Київська обласна КДКА 25 березня 2004 року);
12. **Круглякова Ганна Артемівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №1852, видане Одеською обласною КДКА 02 лютого 2010 року);
13. **Лисенко Сергія Олексійовича** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №4897/10, видане Київською обласною КДКА 31.05.2012 р.).
14. **Луногова Олександра Олексійовича** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №21/2955, видане Радою адвокатів Закарпатської області 20.01.2022 р.);
15. **Макаренко Павло Дмитрович** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №924, видане Полтавською обласною КДКА 08 квітня 2011 року);
16. **Мартиненко Яна Петрівна** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №21/1810, видане Рада адвокатів Закарпатської області 8 грудня 2018 року).
17. **Мазур Світлана Миколаївна** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №779 видане Вінницькою обласною кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури від 5 листопада 2012 року).
18. **Назаренко Кароліна Юріївна** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №11702/10 видане Рада адвокатів Київської області 16 вересня 2024 року).
19. **Новікова Ольга Олегівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №001007, видане Радою адвокатів міста Києва 07 вересня 2020 року);
20. **Острозька-Сангушко Ірена Марія Олексіївна (Маліцька)** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №5710/10, видане Рада адвокатів Київської області 16 вересня 2024 року);
21. **Пажо Олександр Олександрович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №21/2191, видане Радою адвокатів Закарпатської області 16.07.2019 р.).
22. **Поваляєв Олег Борисович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №261, видане Львівською обласною КДКА 10 березня 1994 року);
23. **Редчиць Олена Володимирівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №11506/10, Рада адвокатів Київської області 25 березня 2024 року);
24. **Риков Вадим Володимирович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №747, видане Київською міською КДКА 17 травня 1995 року);
25. **Руднєв Олег Олександрович** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №635 видане Запорізька обласна КДКА 10 серпня 2007 року).
26. **Светлічний Ігор Валерійович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №3161, видане Київською міською КДКА 13 грудня 2007 року);
27. **Смірнова Ірина Сергіївна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №579, видане Хмельницькою обласною КДКА 17 листопада 2011 року);
28. **Сорока Мирослава Леонідівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №4953, видане Київською міською КДКА 24 квітня 2012 року);

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

29. **Стельмах Сергій Миколайович** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №11486/10 видане Радою адвокатів Київської області 25 березня 2024 року).

30. **Тірзікян Сусанна Григорівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №842, видане Луганська обласна КДКА 15 лютого 2007 року);

31. **Топоріна Леся Миколаївна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №2192, Київська міська КДКА 7 квітня 2005 року);

32. **Фокій Богдан Васильович** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №244 видане Чернівецька обласна КДКА 29 січня 2004 року).

33. **Фомін Ігор Юрійович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №523, видане Київською міською КДКА 25 березня 1994 року);

34. **Холін Андрій Борисович** (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №2924 видане Донецька обласна КДКА 28 травня 2008 року).

35. **Ілляшенко Марина Олександрівна** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №3385 видане Київською міською кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури від 26 червня 2008 року).

36. **Чаплинський Юрій Миколайович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №3507, видане Київська міська КДКА 30 жовтня 2008 року).

37. **Червоняк Сергій Петрович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №4414/10, видане Київська обласна КДКА 23 грудня 2010 року).

38. **Яценко Михайло Сергійович** (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № 0 0 0 6 6 3, видане Радою адвокатів Кіровоградської області 23 червня 2023 року).

Регіональні представники:

Карпець Ольга Василівна (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №1888, видане Радою адвокатів Рівненської області 28 серпня 2020 року) - Рівненська область;

Лисак Сергій Олександрович (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №2468, видане Дніпропетровською обласною КДКА 19 березня 2012 року) – Дніпропетровська область;

Полотнянко Оксана Іванівна (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю №656, видане Вінницькою обласною КДКА 02 вересня 2009 року) - Вінницька область.

Експерти:

Іванов Андрій Петрович (суддя Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області.)

Радники:

Дорошенко Наталія Анатоліївна (свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №4729, видане Київською міською КДКА 29 листопада 2011 року);

Калаченкова Катерина Олександрівна (науковець К.Ю.Н, доцент, кафедра господарського та адміністративного права ДонНУ імені Василя Стуса).

3. ПРОВЕДЕНІ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

16 травня проведено засідання Комітету на якому обговорена подальша діяльність та напрямки роботи Комітету.

4. ПРОВЕДЕНІ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ КОМІТЕТУ ЗАХОДИ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

28 лютого 2025 року за організації Комітету НААУ з питань захисту прав людини було проведено круглий стіл на тему «Безстрокове тримання під вартою після винесення вироку», який став майданчиком для гострої фахової дискусії щодо однієї з найбільш чутливих проблем сучасного кримінального процесу.

До обговорення долучилися адвокати, судді, представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Секретаріату Конституційного Суду України та правозахисники.

У центрі уваги учасників опинилася ситуація, за якої особа після проголошення вироку, але до набрання ним законної сили, може залишатися під вартою на невизначений строк лише через сам факт апеляційного оскарження. Така практика, як наголошувалося під час заходу, породжує правову невизначеність, суперечливі підходи у судових рішеннях і фактично ставить людину в становище прихованого відбування покарання без остаточного судового вердикту.

Учасники круглого столу звернули увагу на розбіжності у правозастосовній практиці, відсутність єдиних критеріїв для ухвалення рішень про тримання під вартою після вироку, а також на невідповідність такої моделі базовим конституційним гарантіям свободи та особистої недоторканності.

Окремо підкреслювалося, що системні проблеми судової влади, зокрема надмірне навантаження апеляційних судів, не можуть виправдовувати тривале та невизначене обмеження свободи людини.

За результатами обговорення було акцентовано, що практика безстрокового тримання під вартою під час апеляційного перегляду вироків підриває довіру до правосуддя, порушує принцип правової визначеності та ставить під сумнів реальність процесуальних гарантій. Учасники дійшли спільного висновку про необхідність системного перегляду підходів до цієї проблеми, зокрема шляхом удосконалення законодавства, формування єдиної судової практики та використання конституційних механізмів захисту прав людини.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/nugkfq>

4. ПРОВЕДЕНІ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ КОМІТЕТУ ЗАХОДИ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

27 березня Комітети НААУ з питань захисту прав людини та з питань інформаційної політики та взаємодії із засобами масової інформації організували і провели круглий стіл «**Протидія дезінформації у період воєнного стану**». Участь у заході взяли адвокати, фахівці з інформаційної безпеки, науковці та представники державних органів. Модераторами круглого столу виступили голови комітетів Ганна Колесник та Олексій Шевчук. Відкриваючи дискусію, Ганна Колесник наголосила на критичній важливості партнерства між громадянським суспільством і державними структурами для боротьби з інформаційними загрозами, а також зазначила, що адвокатура залишається гарантом правового захисту, в тому числі, в інформаційній площині. Олексій Шевчук підкреслив, що в умовах гібридної війни інформаційна безпека є складовою національної безпеки. І адвокатська спільнота має відігравати активну роль у протидії дезінформації, формуванні правової культури суспільства та забезпеченні прозорого діалогу між державою, медіа та громадянами. Спікери зосередилися на законодавчих і практичних аспектах протидії дезінформації, а саме: проблемах поширення неправдивої інформації в медіапросторі, правових шляхах реагування на виклики, питаннях захисту професійної честі адвокатів у випадках публічної дискредитації, міжінституційної взаємодії для ефективного інформаційного захисту суспільства. Детальніше за посиланням.

Детальніше за посиланням: <https://surl.lu/kqnpva>

10 квітня у Києві відбувся перший воркшоп із серії заходів НААУ, присвячених недопущенню порушень гарантій адвокатської діяльності та протидії незаконному втручанню. Учасники отримали практичні поради від досвідчених адвокатів щодо комунікації з клієнтами, зберігання професійної інформації, побудови етичних відносин та поведінки під час обшуку чи затримання.

Модератором заходу виступив голова Молодіжного Комітету НААУ – UNBA NextGen Ігор Андрєєв, а серед спікерів були Євген Солодко, Артем Захаров та Ганна Колесник. Подія стала важливим кроком у посиленні правової обізнаності адвокатів та формуванні практичного інструментарію для захисту їхніх професійних прав.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/hulzjs>

4. ПРОВЕДЕНІ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ КОМІТЕТУ ЗАХОДИ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

6 червня 2025 року Комітет НААУ з питань захисту прав людини провів круглий стіл, присвячений проблемі застосування застав як запобіжного заходу, з особливим акцентом на практику визначення завідомо непомірних сум, які фактично позбавляють особу свободи. Захід об'єднав адвокатів, суддів, представників правозахисних організацій та Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

У ході дискусії було наголошено, що застава, яка за своєю природою має бути реальною альтернативою триманню під вартою, дедалі частіше перетворюється на прихований механізм утримання людини за ґратами. Учасники звернули увагу на поширену практику визначення надмірних сум без належного урахування майнового стану особи, реалістичності виконання ухвали та індивідуальних обставин справи. Окремо обговорювалися ризики використання застави як інструменту процесуального та психологічного тиску, а також вплив суспільного резонансу на судові рішення.

За підсумками круглого столу було констатовано, що ключова проблема полягає не стільки у відсутності законодавчих норм, скільки у якості їх застосування, розмитості поняття «виключних випадків» та відсутності чітких орієнтирів для судової практики.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/jptrqt>

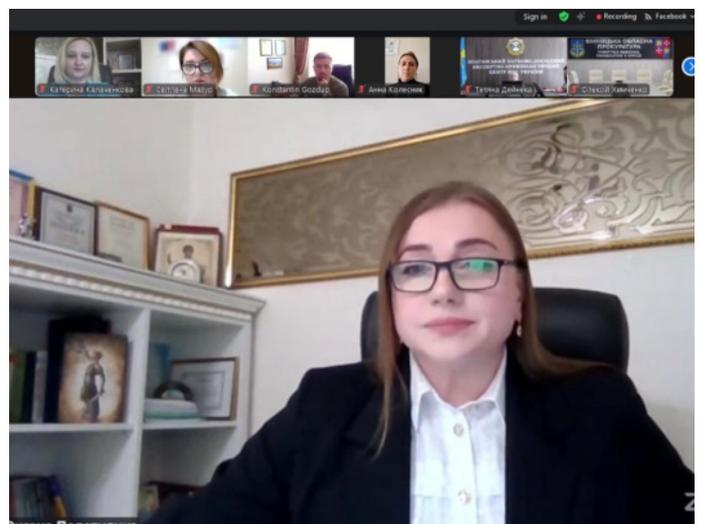

19 червня 2025 року Секція захисту персональних даних та права на доступ до інформації провела круглий стіл, присвячений межах допустимого втручання у приватність у кримінальному процесі – «Захист персональних даних у кримінальному провадженні: конституційні гарантії, ризики та механізми запобігання порушенням».

У заході взяли участь адвокати, науковці, представники правоохоронних органів, Омбудсмана та експертного середовища. У центрі обговорення були виклики цифрової епохи, проблеми доступу третіх осіб до конфіденційної інформації, дотримання прав осіб під час проведення обшуку та практика ЄСПЛ. Окрема увага була приділена проекту Закону №8153, покликаному оновити правила обробки персональних даних відповідно до європейських стандартів.

За результатами круглого столу було сформовано рекомендації щодо вдосконалення КПК України в частині посилення відповідальності за порушення режиму зберігання персональних даних у кримінальних провадженнях та імплементації європейських стандартів GDPR у сферу правоохоронної діяльності.

Детальніше за посиланнями: <https://surl.lt/wxgelx>

4. ПРОВЕДЕНІ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ КОМІТЕТУ ЗАХОДИ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

12 вересня Комітет провів круглий стіл на тему «Ефективність права на захист при застосуванні запобіжних заходів: гарантії, виклики та шляхи забезпечення», присвячений одній з ключових проблем кримінального процесу - реальності права на захист на стадії обрання запобіжних заходів.

У заході взяли участь судді, адвокати, представники системи безоплатної правничої допомоги, правозахисники та експерти. У центрі дискусії опинилася ситуація, коли процесуальні гарантії формально існують, однак через перевантаження судів, обмежені строки розгляду клопотань і практику залучення адвокатів за призначенням без належної перевірки фактичної потреби право на захист істотно нівелюється.

За підсумками круглого столу було підкреслено, що ефективність права на захист залежить не лише від нормативного регулювання, а передусім від добросовісної практики його застосування. Учасники дійшли спільного висновку, що під час вирішення питання про обмеження особистої свободи суд і сторона обвинувачення мають забезпечувати реальну, змістовну участь захисника, адже саме на цій стадії закладаються фундаментальні гарантії справедливого судового розгляду.

Детальніше за посиланням: <https://surl.lu/anvnav>

6 листопада Комітетом було організовано та проведено у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Освітній семінар для молоді: «Захист та інструменти протидії дезінформації (фейків, маніпуляцій) у воєнний час».

Основною метою заходу було надання здобувачам комплексних знань та практичних навичок протидії дезінформації у військовий час. Семінар спрямований на те, щоб здобувачі навчилися розпізнавати фейкові новини та маніпуляції, критично оцінювати інформацію з Інтернету, формувати навички безпечної поведінки онлайн та застосовувати інструменти перевірки правдивості.

За результатами заходу здобувачі отримали практичні рекомендації та алгоритми правового реагування на дезінформацію, що забезпечить їхню готовність до професійної діяльності у захисті прав громадян від дезінформації.

Детальніше за посиланнями: <https://surl.li/qowelr>

4. ПРОВЕДЕНІ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ КОМІТЕТУ ЗАХОДИ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

28 листопада 2025 року Комітет провів круглий стіл **«Тримання під вартою: виняток, що став правилом»**, присвячений критичному осмисленню практики застосування найсуворішого запобіжного заходу в українському кримінальному процесі.

Участь у заході взяли адвокати, судді, правозахисники та представники Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. У центрі обговорення опинилася очевидна розбіжність між європейською моделлю, закріпленою у КПК України, де тримання під вартою має бути винятком, та реальною судовою практикою, в якій цей захід дедалі частіше застосовується автоматично й домінує над альтернативами.

За підсумками круглого столу було підкреслено, що перетворення тримання під вартою з винятку на правило є глибокою інституційною проблемою. Учасники дійшли спільного висновку про необхідність відновлення реальної альтернативності запобіжних заходів, підвищення стандартів доведення ризиків, індивідуалізації судових рішень та повернення до базових засад кримінального процесу - поваги до свободи людини, її гідності та презумпції невинуватості.

Детальніше за посиланням: <https://surl.lu/tawlbd>

5. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ

14 березня у Львівському державному університеті внутрішніх справ відбувся круглий стіл «Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості», присвячений комплексному аналізу впливу новітніх технологій на архітектуру сучасного права та викликам, що постають перед юридичною спільнотою. Участь у науково-практичному заході взяли провідні правники, науковці, представники правоохоронних органів та експерти у сфері цифровізації. Від Секції з питань захисту персональних даних та права на доступ до інформації Комітету НААУ з питань захисту прав людини участь взяла Калаченкова К.О., к.ю.н., доцент. У центрі обговорення опинилася гостра необхідність пошуку балансу між стрімким впровадженням автоматизованих систем у юридичну діяльність та дотриманням фундаментальних гарантій справедливості й етики. Основні дискусії зосередилися навколо наступних ключових напрямів: правове регулювання та міжнародні стандарти; ШІ у правоохоронній діяльності та судочинстві; захист прав людини та приватність; ШІ в юридичній практиці (Legal Tech); освіта та підготовка кадрів тощо.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/mdqyrf>

22 травня відбувся Круглий стіл: «Проблемні питання трудового права та права соціального забезпечення в умовах цифровізації економіки», організованого Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» факультетом соціології і права, кафедрою – інформаційного, господарського та адміністративного права. Калаченкова К.О.-тема доповіді: «Правове регулювання Захисту персональних даних на цифрових платформах».

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/dozxfn>

28 травня голова Комітету Ганна Колесник взяла участь у засіданні робочої групи з доопрацювання до другого читання проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору» №13192. Засідання відбулося в режимі відеоконференції згідно з вимогами Регламенту Верховної Ради України. Під час роботи групи розглядалися положення альтернативного законопроєкту №13192-1 та пропозиції народних депутатів України щодо вдосконалення механізмів розподілу судових витрат, що сприятиме підвищенню ефективності судочинства та захисту прав учасників судових процесів.

5 червня голова Комітету Ганна Колесник взяла участь у робочому обговоренні остаточної редакції до другого читання проєкту Закону №13192 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору». Засідання відбулося в онлайн-форматі та було присвячене фінальному узгодженню тексту законопроєкту з урахуванням усіх поданих поправок і пропозицій. Під час обговорення розглядалася порівняльна таблиця змін та оновлений проєкт закону, що дозволило учасникам робочої групи остаточно сформулювати редакцію документа для подання до другого читання у Верховній Раді України.

6. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО), ОПУБЛІКОВАНІ НА САЙТІ ВША, ВІСНИК, ЗМІ, НААУ

7 лютого 2025 року була опублікована аналітична стаття члена Ради Комітету, адвоката Богдана Глядика на тему «Чи відповідає Конституції безстрокове тримання під вартою?», присвячена конституційно-правовій оцінці практики безстрокового застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою щодо осіб, вирок стосовно яких ще не набрав законної сили.

У публікації ґрунтовно проаналізовано проблему відступу судової практики від принципу строкowości тримання під вартою, який прямо закріплений у Кримінальному процесуальному кодексі України та впливає з конституційних гарантій права на свободу і особисту недоторканність. Автор акцентує увагу на тому, що законодавча модель тримання під вартою передбачає обов'язковий періодичний судовий контроль за доцільністю подальшого обмеження свободи особи, з ретельною перевіркою наявності ризиків, передбачених статтею 177 КПК України.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/axfmrz>

17 лютого 2025 року була опублікована аналітична стаття члена Ради Комітету, адвоката Богдана Глядика на тему «Коли запобіжний захід стає покаранням без вироку», у якій порушено одну з найбільш гострих і водночас малодосліджених проблем кримінального процесу - фактичну трансформацію запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на форму покарання на стадії апеляційного провадження, за відсутності обвинувального вироку, що набрав законної сили.

У публікації здійснено ґрунтовний аналіз нормативної прогалини Кримінального процесуального кодексу України, який, визначаючи повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками перегляду вироку, не містить чітких і однозначних приписів щодо порядку застосування та продовження запобіжних заходів на цій стадії процесу. Автор звертає увагу, що формальне відсилання апеляційного розгляду до правил суду першої інстанції не усуває проблеми, а на практиці породжує небезпечні викривлення правозастосування.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/wqvgqd>

22 квітня 2025 року було опубліковано авторську аналітичну статтю члена Ради Комітету, адвоката Богдана Глядика на тему «Застава - це не покарання: які підходи ЄСПЛ мають враховувати українські суди», присвячену одній із найбільш проблемних ділянок сучасного кримінального процесу - практиці визначення розміру застави як альтернативи триманню під вартою.

У публікації комплексно проаналізовано системну проблему призначення українськими судами надмірно високих сум застави, які фактично унеможливають звільнення особи з-під варти та перетворюють заставу з процесуального запобіжного заходу на приховану форму покарання. У цьому контексті акцент зроблено на порушенні права на свободу та особисту недоторканність, гарантованого статтею 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Детальніше за посиланням: <https://surl.lt/csfnpj>

У червні було опубліковано науково-аналітичну статтю членів Комітету НААУ з питань захисту прав людини С. Лисенка та О. Полотнянко «Концептуальні підходи до забезпечення інформаційної безпеки в Україні». Публікація присвячена стратегічному переосмисленню правових механізмів захисту національного інформаційного простору в умовах ескалації гібридних загроз та глобальної цифровізації.

У статті проведено комплексний аналіз сучасної архітектури інформаційної безпеки України. Автори акцентують увагу на тому, що в умовах воєнного стану інформаційна безпека перестала бути виключно технічною категорією, перетворившись на фундаментальну засаду державного суверенітету та обов'язкову умову захисту прав людини в цифровому середовищі.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/geudwz>

5 червня 2025 року була опублікована аналітична стаття члена Ради Комітету, адвоката Богдана Глядика «Застава як засіб впливу: розмір не завжди має логіку», у якій досліджено проблему непослідовності та диспропорційності підходів українських судів до визначення розміру застави у кримінальному провадженні.

У публікації увагу зосереджено на необхідності збереження балансу між забезпеченням належної процесуальної поведінки підозрюваного та дотриманням його фундаментального права на свободу. Автор виходить із нормативної моделі, закріпленої у Кримінальному процесуальному кодексі України, відповідно до якої розмір застави має визначатися з урахуванням сукупності чинників: обставин кримінального правопорушення, майнового й сімейного стану особи, а також конкретних ризиків, доведених стороною обвинувачення. Окремо підкреслено, що тяжкість злочину не є самостійним критерієм для визначення суми застави, а може враховуватися лише опосередковано.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/xozmjx>

7. ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ У СФЕРІ АНАЛІЗУ ЗАКОНОПРОЕКТІВ, ЗАУВАЖЕНЬ, ПРОПОЗИЦІЙ, РЕКОМЕНДАЦІЙ, ЕКСПЕРТНИХ ДУМОК

Підготовлено ґрунтовний аналітичний висновок та пропозиції до проекту Закону України №13181 «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». Робота була спрямована на посилення інституційної спроможності Омбудсмена та вдосконалення механізмів парламентського контролю за дотриманням конституційних прав і свобод громадян.

У січні було проаналізовано проект Закону №12353 від 23.12.2024 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання проведення обов'язкової евакуації», де звернули увагу, що поняття часткової евакуації не є новим та згадується в чинній ст. 33 Кодексу цивільного захисту як вид евакуації, що проводиться для вивезення категорій населення, які за віком чи станом здоров'я у разі виникнення надзвичайної ситуації не здатні самостійно вжити заходів щодо збереження свого життя або здоров'я, а також осіб, які відповідно до законодавства доглядають (обслуговують) таких осіб.

Детальніше за посиланням: URL: surl.li/wyniyo

У лютому НААУ відповіли на запит Міністерства юстиції щодо необхідності зазначення у висновку експерта формулювання «для подання до суду».

Комітет з питань захисту прав людини НААУ вважає, що така вимога не ґрунтується на нормах закону та порушує принципи змагальності й диспозитивності, оскільки не впливає на оцінку доказів щодо їх належності та допустимості. Асоціація запропонувала внести зміни до ЦПК: доповнити норми про право учасника справи подати висновок експерта, складений до відкриття провадження, а також у ч. 1 ст. 103 ЦПК замінити «сторонами (стороною)» на «учасниками (учасником) справи», щоб третя особа також могла подавати висновок експерта. Ці зміни розширять процесуальні можливості захисту прав та сприятимуть економії процесуального часу.

Детальніше за посиланням: surl.li/syhiro

У лютому було здійснено подання пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства у сфері захисту прав людини та цивільного судочинства. Так, на виконання запиту Мін'юсту №7317/11.7/7-25 від 20.01.2025 р. Полотнянко О.І. та Калаченковою К.О. було розроблено комплексні пропозиції щодо усунення законодавчих прогалин у процедурах обмеження та поновлення цивільної дієздатності осіб. Зокрема, акцентовано увагу на необхідності забезпечення права особи на самостійне звернення до суду для поновлення дієздатності, обов'язковій участі адвоката у таких справах та впровадженні періодичного судового перегляду рішень, що відповідає практиці ЄСПЛ.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/useqwt>

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ